

beraber-iz

izmir'deki neet gençlerin sosyal beceri ve istihdama
erişim kapasitelerini geliştirme ve uygulama projesi

Gençler İçin İstihdam Rehberi

Kültürlerarası Öğrenme

Bu proje, Youth Hub ağı altında Avrupa Birliği tarafından finanse edilmektedir.

The Project is funded
by the European Union

Kültürlerarası Öğrenme

GİRİŞ

21. Yüzyıl ile ilintili yetkinlikleri bir önceki modüle anlatmıştık. Bu yetkinlikler içerisinde sizlerin de hatırlayacağı gibi uyum sağlayabilmek, takım üyesi olabilme gibi birçok kavram yer almaktaydı. Bu sosyal yetkinliklerle beraber geliştirilmesi ve farkında olunması gereken önemli konulardan birisi de **Kültürlerarası Öğrenme**'dir.

Geçmişe nazaran daha fazla kurum ve kuruluş farklı kültürlerden bireyler ile çalışmaktadır. Özellikle çok uluslu firmalarda bu kaçınılmaz bir süreçtir ve bu süreç içerisinde profesyonel hayatını sürdürmek isteyen bireyin en önemli özelliklerinden birisi bu kültürlerarası ortama açık olması ve hayat boyu öğrenme sürecini bırakmamasıdır.

Kültürlerarası Öğrenme Kavramını tartışmadan önce kendimize şu soruları sorarak işe başlayabiliriz.

- Kültür dediğimizde aklımıza ne geliyor?
- Kültür her zaman sadece bir grup birey ile ilişkilidir. Yoksa daha fazlası mıdır?
- Dünya'nın tamamını düşündüğümüzde kültür haritası çıkarmak mümkün müdür?
- Kültür dediğimiz kavram ve olguları değişir mi?
- Kültür esnek midir? Esnek ise eğer ne kadar esnetilebilir?
- Sizin kültürel altyapınız ne? Bir den fazla kültürel arka planınız olabilir mi?
- Kültür sadece günlük davranışlarla mı ilgilidir?
- Kültürel altyapılar ve profesyonel meslek hayatı arasında ne bağlantı olabilir ki?

Bu soruları kendinize sorun ve bir düşünün...

Bu soruların doğru ve yanlış olarak nitelenemeyecek yüzlerce hatta binlerce cevabı olabilir. Bu sorularla başlamamızdaki en büyük amaç kendi cevaplarımızı yaratabilmektir.

Ayrıca Kültürlerarası Öğrenme kavramı dünyanın yaşadığı kültürlerarası problemlerin bir sonucu olarak ortaya çıktı. Dünya kültürlerarası süreçlerde yaşanan krizler sebebiyle iki tane büyük Dünya Savaşı görmüştür. Bu savaşlar sonrasında Avrupa coğrafyasında başlayan farklı kültürlerin birbirleriyle daha uyum halinde yaşama çabası hayatımıza kültürlerarası öğrenme kavramını ve süreçlerini hayatımıza sokmuştur. Gençlik Çalışmaları, Akademik çalışmalar ve mesleki süreçlerde bu kavramın uygulanmasına karşılaşılmaktadır.

Bu sebeple bu modülde kısa da olsa Kültürlerarası Öğrenmeye değinmenin faydalı olacağını düşünüyoruz. Bu bölümde bazı kavramları ve birtakım uygulamaları bulabileceksiniz.

Kültür Nedir?

Kültürlerarası Öğrenme kavramı üzerine üzerinde durmamız gereken önemli konulardan birisidir Kültür. (Öğrenme kavramı da bir diğer önemli kavramdır. Öğrenme üzerine açıklamalarımızı bir önceki bölümde yetkinlikleri incelerken yapmıştık.) Kültür'ün kelime anlamından çok giriş bölümünde sorduğumuz sorularla beraber bizde uyandırdığı bütünlük daha önemlidir.

Bu bağlamda kavram üzerinden gidecek olursak, kültür, belirli bir toplumun insanlarını karakterize eden değerler, inançlar, gelenekler, sanatlar ve insan düşüncesinin ve çalışmasının diğer ürünlerini ifade eder. Kültür davranışlarımızı şekillendirir. İnsanlar olarak birçok benzerliği paylaşsak da insan grupları veya toplumlar olarak birçok farklılık sergiliyoruz. Kültür, günlük hayatın ortak ritüellerini bile etkiler.

Kültür üzerine açık veya kapalı birçok görüş ve düşünce mevcuttur. Hepsinin ortak noktası kültürü insanların oluşturduğu bir olgu olarak algılamalarıdır. Kültür, insanların günlük yaşamlarında kullandığı bir tür yazılım olarak nitelendirilebilir. Tüm bu tanımlarda ortak olan nokta, insanların taşıdıkları temel varsayımları, değerler ve normlardır. Kültür kavramları üzerinde birçok tartışma ve yargı bulunmaktadır.

Bütün bunlarla beraber belki de kültür ne değildir sorusunun da cevabını aramak gerekir. Özetle bazı cevaplar vermek istersek,

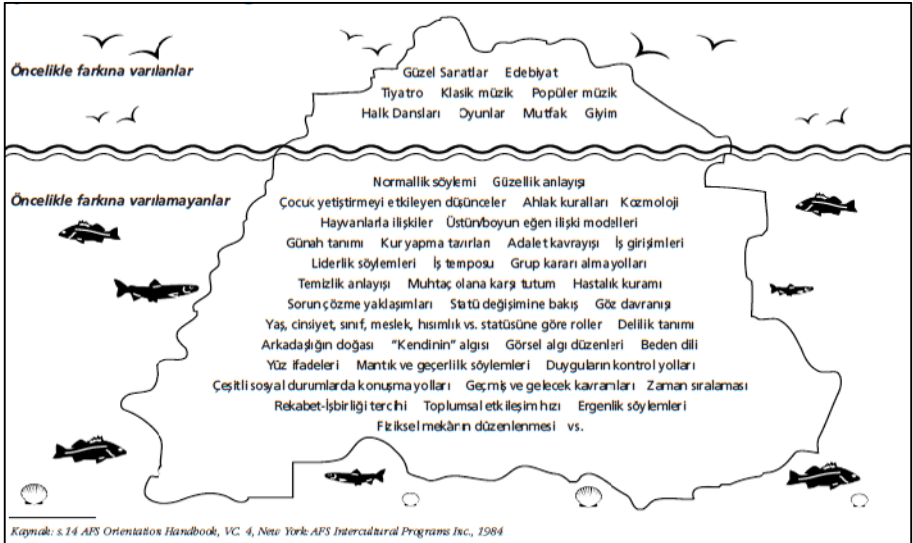
Kültür; doğru ya da yanlış değil, görecelidir. Kültürel mutlaklık yoktur. Farklı milliyetler sadece dünyayı farklı algılarlar.

Kültür; bireysel davranışlarla ilgili değil, gruplarla ilgilidir. Paylaşılan değer ve anlamların kolektif bir olgusudur.

Kültür; kalıtsal değil, sosyal çevreden türemiştir. Paylaşılan bir dizi değer ve inançla doğmadık; büyüdükçe onları elde ederiz.

Buzdağı Modeli

Kültür ile ilgili tanımlamalar yaparken en çok kullandığımız modellerden bir tanesi BUZDAĞI modelidir. Buzdağı eşsiz bir kara oluşumdur. Herkes tarafından bilinen en önemli özelliği ise görünmeyen kısmının görünen kısmına göre çok daha büyük olmasıdır. Batmaz denin Titanik gemisinin batmasına sebep olan da bir buzdağıdır. Kültür, görünmeyen yüzünün derinlerden ve daha büyük olması hasebiyle bir buzdağına benzemektedir. Bunu aşağıdaki şekilde çok daha net görebilirsiniz.

Şekil XX : Buzdağı Modeli

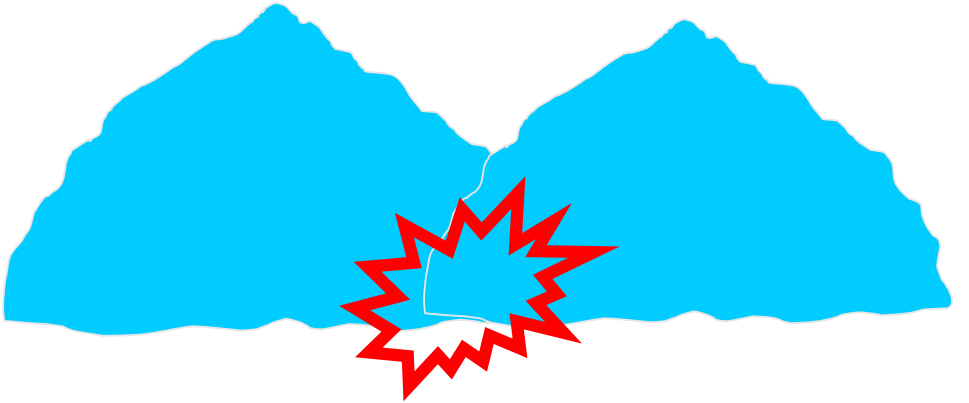
Yukarıdaki şekilde görüldüğü gibi, beş duyu organı ile rahat rahat görebildiğimiz ve hissedebildiğimiz şeyler kültürün öncelikle görünen ve farkına varılan yönleridir. Bu tanımlarıyla bakacak olursa kültür günlük hayatımızın önemli bir parçası olmakla beraber birlikte yaşama ve çalışmayı da etkileyen önemli faktörlerden birisidir.

Burada sadece uluslararası projeler veya başka ülke vatandaşlarının beraber çalıştığı ortamlar değil, aynı ülke içerisinde farklı kültürlerden gelen insanların (hatta ilerleyene yıllarda farklı kuşakların yarattığı kültürlerin) beraber çalışma ve takım çalışması süreçlerini de etkilediğini söylemek mümkündür. Kültürü öğrenme sadece ülkeye bağlı davranış modellerini öğrenmek demek değildir. Bu sebeple kültürlerarası öğrenme kavramı kültürün öğrenilmesi kavramından biraz daha fazla anlam içermektedir.

Kültürlerarası Öğrenme

Kültürlerarası Öğrenme terimi farklı düzeylerde anlaşılabilir. Sözcük anlamına göre, farklı kültürlerin etkileşimi ile bağlantılı bilgi, tutum ve davranışların edinilmesine yönelik bireysel süreci ifade eder.

Yani aslında aşağıdaki şekilde gösterildiği gibi, iki buzdağının karşı karşıya gelmesi ile oluşan durumun farkında olmayı ve buna göre hareket etmeyi, eylem geliştirmeyi ifade etmektedir.

Başka bir kültürle karşılaşmak aslında kendi buzdağıyla karşılaşmak anlamına da gelir. Yani aslında kendi yansımalarımızı dışarıya vurduğumuz ve kendi buzdağımızın derinliklerinden getirdiğimiz olgularla davranış sergileriz.

Kültürlerarası öğrenme sürecinin en önemli adımı iki buzdağının bir araya geldiğinde çarpışacağı ve burada bir çatışmanın yaşanacağını farkında olmaktır. Bu farkındalık davranış biçimlerimizin de önceden şekillenmesini veya en azından böyle bir duruma hazır olmamızı sağlayacaktır.

Yine kültürlerarası öğrenme süreçlerinde bilmemiz gereken kavramlardan bazıları da şunlardır.

- **Sterotip (Basma Kalıp Düşünce):** Kalıplaştırmanın uç noktası. Stereotipler diğerleri hakkında yeterli temel ya da uygun nedenler olmadan vardığımız yargılardır.

- **Önyargı:** Diğerleri üzerine yetersiz bilgi üzerine kurulu yargılardır.

- **Ayrımcılık:** Önyargının eyleme geçmiş halidir. Bir kişi veya grup hakkında olumsuz düşünce, bilgi ve hislerimiz var ise birçok alana dahil etmeme eğilimi içerisinde oluruz.

Bu üç kavram davranış sergilerken kullandığımız birtakım eylemleri de beraber getirir. Kültürlerarası öğrenme herkesin basma kalıp düşünceler ve önyargıları olabileceğini ve bunları kabullenmesinin önemli olduğunu savunur.

Sürekli basmakalıp yargılarla hareket etmek ve önyargılarımızda eylem sergilemek çalışma ortamında ve / veya günlük hayatımızda ayrımcılık yaşanmasına sebep olur. İşte kültürlerarası öğrenme sürecine hâkim olmak ve bu farkındalığın yüksek olması buzdağı çarpışmalarında yaşanacak olan çatışmanın yönetilebilmesini sağlamaktadır. Bu da önemli bir yetkinlik olarak iş hayatında karşımıza çıkmaktadır.

Kültürlerarası Öğrenmede Yedi (7) Adım

Aşağıdaki sıraladığımız yedi adım kültürlerarası öğrenme süreçlerinde izlememiz gereken yedi adımdır. Bu süreç yaşayabileceğimiz çatışmaları en aza indirecektir.

1. Kendi kültürümü anlayacağım ve kabul edeceğim.
2. Diğer kültürlerin farklı olabileceğinin farkında olacağım ve yargılamayacağım.

3. Kültürel farkındalığımı derinleştireceğim.
4. Kültürü tanımlamak için daha fazla kritere sahip olacağım
5. Diğer kültürleri anlamak ve saygı duymak için gelişim sağlayacağım.
6. Kendi kültürel seçeneklerimi geliştirmek için esnek ve makul olmaya çalışacağım.
7. Kültürlerarası çatışmaların farkında olacağım ve pratik olarak ele alacağım.

“Kültürlerarası Öğrenme için Kişilik Yetkinlikleri”

Belirsizliğe tolerans: Başkalarının düşünce ve eylemlerinde belirsizliğe ve netlik eksikliğine tahammül etme yeteneği.

Algılama: Başkalarının konuşma ve davranışlarındaki ince bilgileri yakından gözleme ve anlama yeteneği.

Kişisel ilişkilere değer verme: Kişisel ilişkileri takdir etme becerisi; bunlar genellikle tek seferlik hedeflere ulaşmaktan veya "kazanan" argümanlardan daha önemlidir.

Esneklik ve uyarlanabilirlik: Yenilikçi çözümler tasarlamada yaratıcı olma, sonuçlar konusunda açık fikirli olma ve "baskı altında zarafet" gösterme becerisi.

İş Hayatında Kültürlerarası Öğrenme

21. Yüzyıl çok hızlı ve değişime çok açık bir yüzyıl ve her şeyde olduğu gibi çalışma hayatında da değişim inanılmaz hızlı seviyede. Bununla beraber uluslararası alanda çalışan işletmeler, evden çalışma, farklı kültürlerden gelen insanların takım çalışması içerisinde olması kaçınılmaz bir gerçek. Bu sebeple farklı kültürlerin farklı durumlara verebilecekleri tepkilere hazır olmak, bu ortama uyum sağlayabilmek önemli bir hale geliyor. Daha önceleri sadece uluslararası gençlik ve gönüllülük çalışmalarında sıklıkla ele aldığımız kültürlerarası öğrenme kavramı artık hayatımızın her alanında karşımıza çıkıyor. İşletme bilimi uluslararası işletme süreçlerinde önemli bir konu olarak bütün çalışanlara ve yöneticilere bu alanda kavrama bütünlüğü sağlamak üzerine çalışıyor. Bu da bize konunun önemini anlamamız için yardımcı oluyor. Günün sonunda bir çalışan olarak bu deneyimi yaşayacağız ve sınırlarımızı bu alanda genişletiyor olacağız. Buna şimdiden hazırlık olmak ve deneysel öğrenme sürecinden bununla karşılaşacağımız güne hazır olmak için çalışmalar yapıyor olmak zorundayız.

KAYNAKÇA

- Kùltùrlerararsı Öğrenme, Avrupa Konseyi Yayınları, Kasım 2000
- International Business, "The New Realities", Tamer Çavuşgil, Gary Knight, John Riesenberger, Pearson

“Bu yayın, Avrupa Birliği finansal desteği ile üretilmiştir. Bu yayının içeriğinden yalnızca Eski Avrupa Gönüllü Hizmeti Gönüllüleri Gençlik Derneđi sorumludur ve hiçbir şekilde Avrupa Birliği'nin görüşlerini yansıtmamaktadır”

şefik Emre COŐKUN tarafından hazırlanmıştır.

2023

The Project is funded
by the European Union

